

Skrb družbe za ostarele ljudi

Že dolgo je znano, da je tako v Jugoslaviji kot v ostalih državah Evrope čutiti iz leta v leto večje pomanjkanje domov za ostarele, kar je po mnenju strokovnjakov posledica vedno bolj organizirane zdravstvene službe in drugačnega načina življenja v sodobnih družinah. Mladi želijo živeti svoje življenje, takšno, ki ustreza njim-

smo se pogovarjali o novozgrajenem prizidku doma počitka na Poljanah.

Stari dom na Poljanah je sestavljen del doma upokojevcem na Taboru. Zaradi dotrajano- sti stare stavbe je bilo nujno treba zgraditi prizidek. Bilo je že mnogo dogovarjanja o gradnji, vendar pa zaradi številnih ovir do gradnje objekta ni pri-

saj je bilo prosilcev mnogo več kakor postelj. V domu so sedaj dvoposteljne sobe z vsemi pritisklinami. Poleg sob so v njem tudi skupni prostori kot jedilnica, prostori za družabna srečanja in podobno. Vsaka soba ima tudi svoj balkon. Ker ima novi prizidek primerno lokacijo, je njihov pomen še toliko večji. V oko-

rektorice Mete Beletove ne gre tu le za pomoč zunanjim obiskovalcem (med katerimi ne manjka študentov in dijakov), pač pa za to, da se starejšim omogoči tesnejši stik z mladi-

Ljudi po mnenju Mete Beletove ne smemo osamiti, treba jih je vključiti v družbenopolitično življenje v krajevni skupnosti. Dom mora biti tista ustanova, ki staremu človeku daje občutek varnosti, kjer mu je treba pomagati, kolikor se le da. Pa naj gre tu za zdravniško oskrbo ali pa za pomoč ob duševnih stiskah, ki spremljajo starejšega človeka.

Če pa hoče dom izpolniti navedene naloge, mora imeti dovolj zdravstvenega kadra. Znano je, da tega že leta primanjkuje. Kako ga zagotoviti? S tem se ukvarjajo strokovnjaki zdravstvene službe. Vsaka ustanova potrebuje poleg medicinskih sester še negovalke. Dobi pa jih lahko le tako, da jim zagotovi ustrezne osebne dohodke in jim nudi stanovanje.

Prav pri izgradnji doma na Poljanah se je videlo, da tega kadra še ni dovolj. Vzrok so stanovanja. Po enem načrtu naj bi jih starejši, ki se iz svojih dosedanjih stanovanj selijo v dom, prepustili strežnemu osebju, zaposlenemu, v novem domu.

Poleg osnovnošolske izobrazbe bi morala strežnica imeti dovolj znanja in osnovne nege bolnika, poznati gospodinjske predmete in imeti moralne kvalitete, brez katerih v bistvu tega napornega poklica ne more opravljati.

Strežnica mora dobro poznati svojega oskrbovanca, njegovo osebnost, saj ji to olajša delo, po drugi strani pa se tudi oskrbovanec lažje prilagodi na življenje v domu.

Stari ljudje, vajeni okolja, v katerem so živeli tudi več desetletij, se novemu le težko prilagodijo. Odtod tudi težave z njimi, na drugi strani pa upravičena zahteva po osebni zrelosti negovalk, ki jim dnevno pomagajo pri drobnih opravilih.

NEGOVALKA PRIPOVEDUJE

»Sedanji dom na Poljanah je tako dotrajan, da je bila graditev novega več kot nujna,

nam je povedala Marija Pančur, negovalka v sedanjem domu. Za poklic negovalke se je odločila pred petimi leti, ko je pričela delati v sedanjih prostorih.

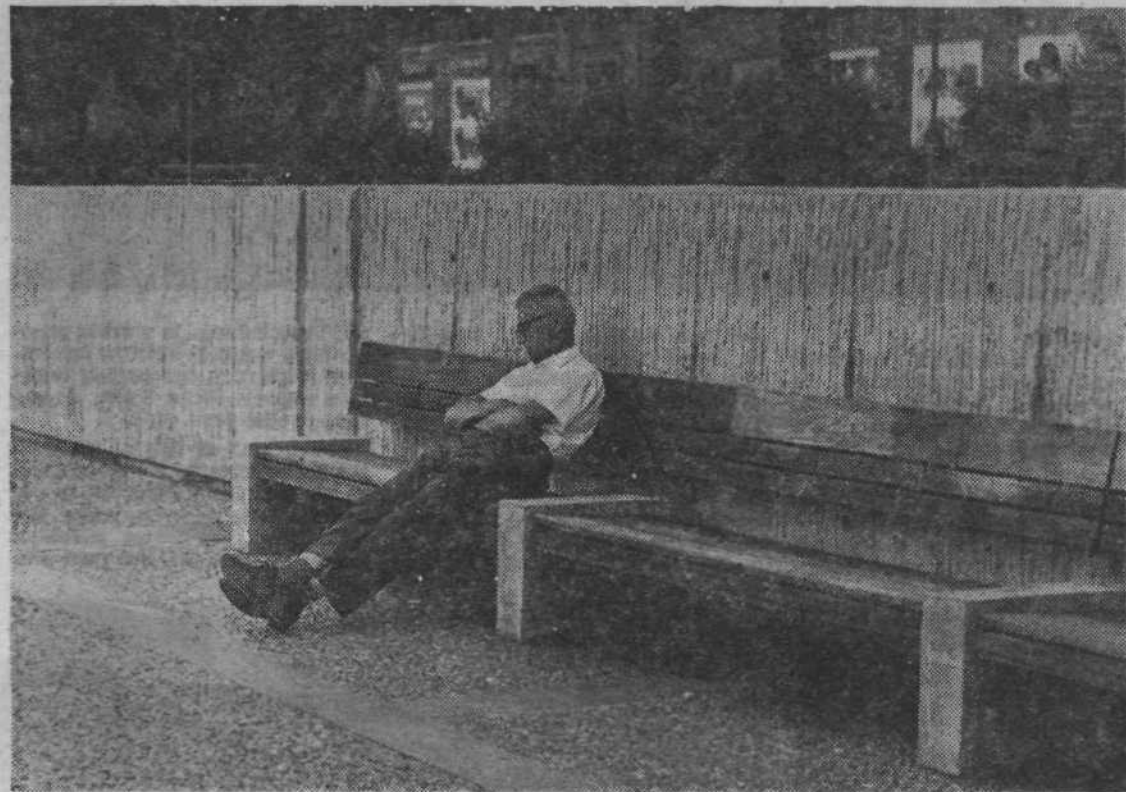
»Tu je življenje vse prej kot prijetno, čeprav je res, da se mlad človek marsičemu privadi. Dom je že toliko star, da je potreben temeljite prenove vseh prostorov. V njem dela približno 20 negovalk in sedem sester, ki imajo glede na veliko oskrbovancev in oskrbovank precej dela. Tega le težko zmagujejo. Neredko se zgodi, da morajo skrbeti za več ostarelih, kot pa je bilo prvotno določeno. Delo je še oteženo zaradi premajhnih prostorov, v katerih se giblje — celo po devet ljudi. Kakšna je gneča in kako je težko delo z ljudmi, pa lahko povedo le tisti, ki morajo živeti ali pa ustvarjati kolikor toliko znošno vzdušje v dotrajanih prostorih.

Sama oskrbuje 10 ljudi. Težave nastanejo že tedaj, ko pospravljam okoli njih ali pa jim pomagam pri oblačenju. Nič manjše niso pri umivanju. Znano je, da si nekateri izmed njih iz zdravstvenih razlogov ne morejo pomagati in so zato v celoti odvisni od moje pomoči. Pravijo, da v novem domu ne bo takih problemov, saj bodo tja prihajali le taki ljudje, ki se lahko gibljejo.

Koliko ljudi bo v novem domu, še ne vem. Prav tako pa ne vem, koliko jih bom oskrbovala. Vsekakor bo delo v njem mnogo lažje kot v starem, saj bo v njem vse bolj urejeno. Tu mislim zlasti na sanitarije po sobah, za skupne prostore po posameznih nadstropjih in za lastno kuhinjo, ki je sedaj nimamo. Zato moramo hrano vsakdan voziti iz doma upokojevcem na Taboru. Kako velika je stiska s sedanjimi skupnimi prostori, namenjenimi za zabavo in razvedrilo, pove že podatek, da moramo imeti sestanke osebja kar v domu na Taboru.

Poleg običajne zabave v skupnih prostorih, namenjene upravnemu, strežnemu osebju in ostarelim prebivalcem, bodo vsem na voljo tudi kulturne prireditve, ki bodo poživile dosedanje, večkrat enolično življenje.

D. C.

vim željam. Starejši ljudje, njihovi starši in sorodniki, s katerimi žive v skupnem gospodinjstvu, pa hočejo živeti na svoj način. Zaradi tega prihaja do sporov, ki povzročajo vse večji odhod starejših v dom za ostarele.

Omititi je treba tegobe, ki spremljajo proces staranja. Na svetu je čedalje več starega prebivalstva, ki potrebuje nego, zlasti pa občutek, da so svoji najbližji okolici ravno tako potrebni kot v mladih letih. Prav zato skušajo v najnovejšem času graditi domove tako, da je povezanost med njihovimi prebivalci kar najtesnejša ter da slednji še naprej ohranijo stike z mlado generacijo. Prav to pa je gotovo eden izmed faktorjev, ki jim pomaga premagovati bodisi bolezenske bodisi duševne težave.

Večinoma starostnikov nima na voljo zadostnih sredstev za vsakdanje življenje, ker njihovi dohodki ne morejo dohajati vse bolj rastočih cen osnovnih življenjskih stroškov. Važno pa je tudi pomanjkanje možnosti, da bi starostnik ostal aktiven.

Tu je treba omeniti tudi pomanjkanje stanovanj, ki so za mnoge stare ljudi zaradi visokih najemnin nedosegljiva. To je le nekaj problemov, s katerimi se dnevno srečujejo tako zdravstvena služba kot domovi za ostarele in ne nazadnje starejši ljudje, ki jih je, kot kažejo zdravstvene statistike v primerjavi z aktivnim prebivalstvom, zelo veliko. Leta 1950 je bilo pri nas registriranih že 7,8 procenta prebivalstva, starega več kot 65 let. Od tedaj dalje to število ne prestopa narašča. Prav zato je potreba po gradnji domov tako poudarjena.

Kakšne so današnje potrebe po domovih in kakšne težave spremljajo vse, ki so zadolženi za njihovo čimprejšnjo postavitev, nam je pripovedovala direktorica doma upokojevcem na Taboru Meta Bele, s katero

šlo. Glavni vzrok je bilo pomanjkanje denarja. V dom upokojevcem na Taboru je prihajalo vse več prošelj upokojevcem in upokojenk za sprejem. Vseh niso mogli sprejeti, saj so se za sprejem zanimali tudi prebivalci iz okoliških krajev (Kamnik, Domžale in podobno).

Kakšen pritisk je na sprejem v dom, pove že podatek, da prosi za sprejem v novi prizidek na Poljanah prek 600 interesentov, medtem ko jih lahko sprejmemo v to stavbo le 130. Med temi je treba upoštevati, da bodo sprejeti tudi nekateri ostareli iz starega poslopja na Poljanah.

Zato pristojni organi že sedaj razmišljajo o gradnji domov v Šiški in za Bežigradom, ki bi sprejemali tamkajšnje prebivalce. Ob tem pa je treba povedati, da bo gradnja teh domov po prvih strokovnih ocenah občutno dražja kot pa je bil prizidek na Poljanah.

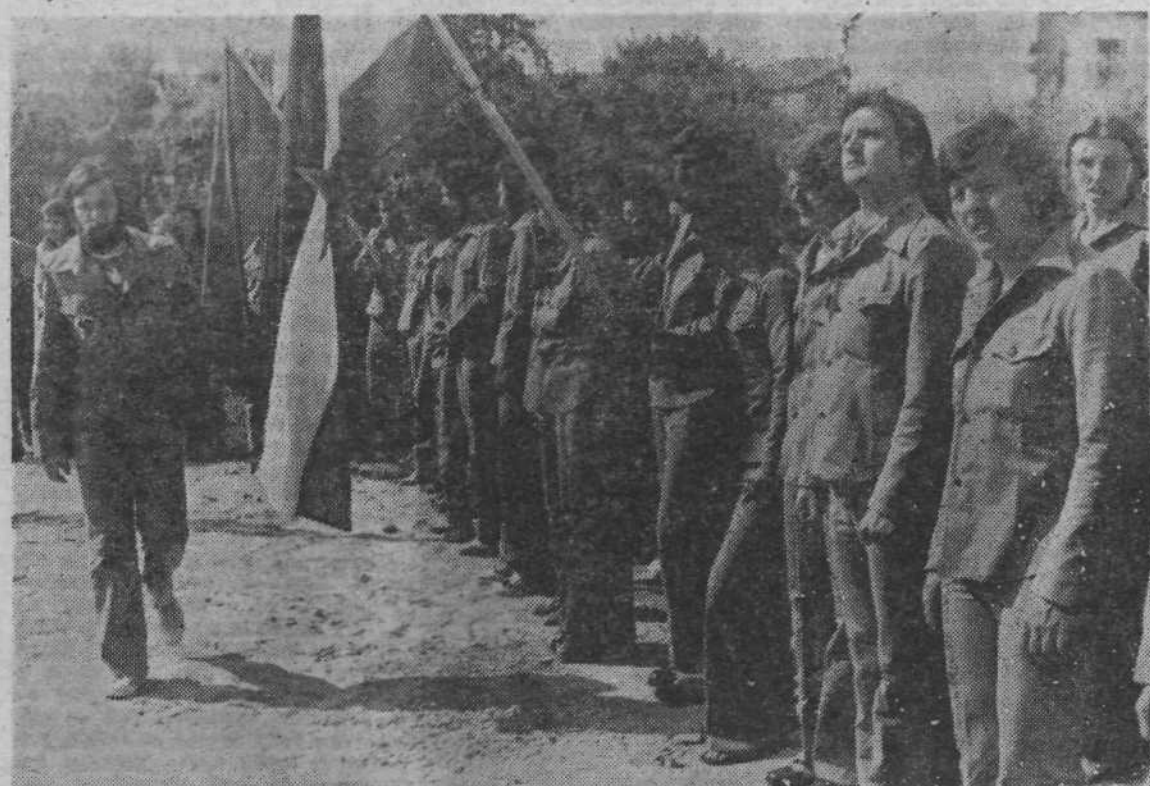
Ta je veljal dve stari milijardi 700 milijonov dinarjev. Že tu ni bilo lahko zbrati potrebnega denarja, saj so gradnjo podprli številni financerji.

Med tistimi, ki so gradnjo finančno podprli, je treba omeniti občino Center, ki je prispevala 410 starih milijonov, republiški sklad za urejanje stanovanjskih zadev upokojevcem (milijardo 815 starih milijonov), podjetji Megrad in Slovenijales sta graditelju zagotovili kredit. Slovenijales je prispeval opremo v znesku 120 starih milijonov, podjetje Megrad pa je dalo 280 starih milijonov. Šele tolikšna vsota denarja je omogočila dokončanje objekta, na katerega prosilci čakajo že precej dolgo.

V začetku so projektant in gradbeni odbor predvidevali in enoposteljne sobe, v katerih naj bi prebivalo 85 ljudi. To so morali kasneje spremeniti,

lici doma je gostejši promet le po Poljanski cesti, medtem ko je v Ulici talcev še znatno manjši. Prav na tej strani so balkoni, na katerih bodo lahko starejši ljudje posedali, ne da bi jih motil hrup z ulice.

V novem prizidku bo domska uprava dajala hrano tudi zunanjim obiskovalcem. Poskrbljeno bo tudi za dietične bolnike. Tudi v domu na Taboru je tako. Po mnenju di-

V nedeljo, 18. maja, so se začele še tri mladinske delovne akcije v Sloveniji. Prvič bodo brigadirji iz vseh krajev Slovenije popriželi za lopate in krampe v Suhi krajini, Haložah in na Brkinih. V petih izmenah teh treh republiških akcij bo sodelovalo 1750 brigadirjev, gradili pa bodo vodovod (Haloze in Suha krajina) ter slemensko cesto čez Brkine.

V prvi izmeni brkinske akcije (na sliki brigadirji te zmene) je tudi brigada ljubljanske mladine, ki jo vodi Mišo Javornik. Brigada bo delala v Brkinah do 8. junija. Tekst in foto: Vili Pšeničny